EUE Toni Anna(UM) 20.10.2021

Asia
**TSTK-neuvosto 15.10.2021**

Kokous
Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvosto 15.10.2021 - 15.10.2021

**Sosiaalisen pilarin toimeenpanosta ja eurooppalaisen ohjausjakson tulevaisuudesta käytiin periaatekeskustelu. Jäsenmaiden viesti oli selkeä; halutaan palata normaaliin ohjausjakson sykliin mahdollisimman pian ja TSTK-sektori takaisin keskeiseen rooliin. Espanja ja Belgia esittelivät ehdotuksen uudenlaisesta välineestä sosiaalisektorin puolelle sosiaalisten epätasapainojen tunnistamiseen, joka herätti kiinnostusta jäsenmaissa, joten komissaari ehdotti sen viemistä EMCO- ja SPC-komiteoiden analysoitavaksi.**
**Neuvoston toinen politiikkakeskustelu käytiin työturvallisuuden ja-terveyden roolista tulevaisuuden työnteon ytimessä. Keskustelussa korostui digitaalisen siirtymän ja väestörakenteen muutosten merkitys. Ennakointi ja ennaltaehkäisevät toimet ovat keskeisiä. Psykososiaaliset ja ergonomiset riskit nousivat laajasti esille. Etenkin mielenterveyskysymysten tärkeys painottui ml. haasteet, joita ne aiheuttavat laajemmin kansanterveydelle ja myös taloudelle. Myös Vision Zero -tavoitteeseen pyrkiminen työperäisten kuolemien osalta nousi useassa puheenvuorossa esille. Komission tuore strategiakehys vuosille 2021-27 sai jäsenmailta selkeä tuen. Jotkut maat olisivat kuitenkin toivoneet kunnianhimoisempaa strategiaa liittyen lainsäädäntöön koskien vaarallisille aineille altistumista työpaikoilla.**

**2. Eurooppalainen ohjausjakso**

Sosiaalisen pilarin toimeenpanosta ja eurooppalaisen ohjausjakson tulevaisuudesta käytiin periaatekeskustelu. Jäsenmaiden viesti oli selkeä; halutaan palata normaaliin ohjausjakson sykliin mahdollisimman pian ja TSTK-ministereillä sekä valmisteluelimillä (EMCO- ja SPC-komiteat) tulee olla keskeinen rooli. Portossa sovitut horisontaaliset tavoitteet vuodelle 2030 integroitava osaksi ohjausjaksoa. Yhteistyö taloussekotrin kanssa tärkeää. Jäsenmaille tulee jättää joustavuutta tavoitteiden toteuttamiseen. Monet maat pitivät monivuotisia maasuosituksia (vuosittaisten rinnalla) hyvänä ajatuksena, erityisesti rakenteellisten ja isojen muutosten toteuttamiseen. Tulisi löytää hyvä tapa synkronoida RRF/elpymissuunnitelmien toteutusta ja ohjausjaksoa, erityisesti raportoinnin osalta, ettei hallinnollinen taakka kasva liian suureksi. Nostettiin esille myös seurannan tietopohjan vahvistaminen, kvantifiointi ja sosiaalisen tulostaulun kehittäminen.

Espanja ja Belgia esittelivät ehdotuksen uudenlaisesta välineestä sosiaalisektorin puolelle sosiaalisten epätasapainojen tunnistamiseen, joka olisi samantyyppinen kuin makrotalouden epätasapainoa koskeva menettely. Moni jäsenmaa sanoi tutkivansa kiinnostavaa esitystä tarkemmin (PT, LU, FI, LV, CY, SE, DE, EL, IT, SK) ja Latvia antoi jo suoranaisen tukensakin esitykselle. Niinpä myös komissaari Schmit totesi, että ehdotuksen voisi viedä EMCO- ja SPC-komiteoiden analysoitavaksi.

**3. Ohjausjaksoa koskevat dokumentit**
3.a Tuettiin EMCO-komitean raporttia työllisyyden avainhaasteista
3.b Tuettiin SPC-komitean raporttia sosiaalisektorin avainhaasteista
3.c Hyväksyttiin neuvoston päätös jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista

**4. Hyväksyttiin neuvoston päätelmät** koskien sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista EU:n budjettiin

**5. A-kohdat** hyväksyttiin

**6. Työturvallisuus ja -terveys tulevaisuuden työnteon ytimessä**
Keskustelun alussa komissio viittasi työturvallisuutta ja –terveyttä koskevaan uuteen strategiakehikkoon vuosille 2012-27 ja painotti sektorin merkittävyyttä, jota Covid-19 kriisi on entisestään korostanut. Komission mukaan on keskeistä ennakoida uusien työntekemisen muotojen kehittyminen. On huomioitava ennen kaikkea digitaaliset muutokset ja muutokset väestön ikärakenteessa. Muutoksen hallinta, ennaltaehkäisevät toimet ja valmiudet kohdata uusia uhkia ovat tärkeitä.
Uusina riskitekijöinä työterveydelle komissio painotti ergonomisia ja psykososiaalisia riskejä. Digitaalinen siirtymä ja mm. etätyön lisääntyminen aiheuttaa uuden tyyppisiä riskejä joihin mm. oikeus irtautua työstä –keskustelu liittyy. Komissio totesi vision zero -tavoitteiden merkittävyyden mutta toi fyysisen hyvinvoinnin rinnalle myös henkisen hyvinvoinnin tärkeyden. Komissio totesi, että EU:n työsuojeluviraston, EU OSHA, työtä voitaisiin hyödyntää esim. elektronisten työkalujen ja ohjeistuksien kehittämisessä tukemaan jäsenmaita ja yrityksiä mielenterveyshaasteisiin vastattaessa.
Käydyssä keskustelussa korostui komission puheenvuoron tapaan työntekemisen muuttuminen ja etenkin digitaalisen siirtymän työturvallisuus ja -terveys näkökulma. Pienenevän työikäisen väestön myötä työturvallisuuden ja -terveyden merkityksen todettiin korostuvan entisestään. Sektorin merkitys taloudelle korostui.
Psykososiaaliset riskit sekä myös mielenterveysnäkökulma tuli esille useissa puheenvuoroissa (FR, HU, SK, BG, DE, IE, FI, LT, MT, RO, CZ, EE). Erityisen vahvasti sitä korostivat FR, joka peräsi EU tasolla tehtävää etätyön arviointia, FI, joka korosti laaja-alaisen EU mielenterveysstrategian tarpeellisuutta sekä DE ja EE. Ergonomiaan liittyviä riskejä korostivat SK, BG, FI, BE ja EE.
Ennaltaehkäisevien toimien merkitys korostui Vision Zero – näkökulmasta. SE korosti työturvallisuutta perusoikeutena. SE nosti esille myös seksuaalisen häirinnän työelämässä.
Komission työturvallisuutta- ja terveyttä koskeva strategiakehys sai jäsenmailta vahvan tuen. Muutamat maat (DK, LU, NL) kuitenkin peräänkuuluttivat konkreettisia EU-tason lainsäädäntöaloitteita liittyen vaarallisten aineiden käyttöön työpaikoilla. PL pyysi tiekarttaa komission suunnitelmista näiden osalta, jotta jäsenmaat ja yritykset voisivat paremmin mukautua uusiin vaatimuksiin.

**7. Muut asiat**
7a Komission tiedonanto pitkäntähtäimen visiosta maaseutualueille
Komissio korosti asian olevan vahvasti myös sosiaalisektorille osuva.
7b Komissio tiedonanto sosiaalialan kolmikantaisesta huippukokouksesta
Kokous järjestetään 20.10. virtuaalisena tilaisuutena. Teemana on kestävä elpyminen ja laadukkaiden töiden varmistaminen; työmarkkinaosapuolilla tärkeä rooli elpymissuunnitelmien toteutuksessa ja kaksoissiirtymässä huomioitava sosiaalisektori.
7c Komission tilannekatsaus liittyen elektroniseen tiedonvaihtoon sosiaaliturvakysymyksissä
Komissio kehotti kaikkia jäsenmaita ottamaan kiireesti käyttöön yhteensopivat kansalliset järjestelmät järjestelmäpäivityksen seurauksena. DE, BE, CZ, NL, PL, PT, FI ja RO pyysivät komissiolta lisäaikaa 2022 loppuun teknisen tuen/laajennuksen osalta. Komissio sanoi ottavansa kommentit huomioon, mutta peräänkuulutti tehokkuutta jäsenmailta asiassa.

Suomen edustajat

EUE: Tuuli-Maaria Aalto; Anna Toni; Pasi Korhonen
TEM: Tuula Haatainen työministeri ja erityisavustaja Piritta Jokelainen, Liisa Heinonen
STM: Hanna Sarkkinen sosiaali- ja terveysministeri ja erityisavustaja Jiri Sironen, Outi Kuivasniemi
VNEUS: Ville Korhonen

Asiakirjat

*Tarvittaessa keskeisimpien kokouksessa käsiteltyjen asiakirjojen nimi ja viitenumero*

Liitteet

Viite

| | |
|---|---|
| Asiasanat | työelämä, työllisyys, työllisyys- sosiaalipolitiikka- terveys- ja kuluttaja-asiat -neuvosto, työsuojelu ja -turvallisuus, työterveys |
| **Hoitaa** | **STM, TEM** |
| Tiedoksi | EUE, OKM, OM, SM, UM, VM, VNK, VTV, YM |